

ת"פ 26561/06/13 - מדינת ישראל נגד גאלב רייאן

בית משפט השלום בירושלים

13 יולי 2016

ת"פ 26561-06-13 מדינת ישראל נ' רייאן

בפני כב' השופטת דנה כהן-לקח
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

גאלב רייאן

הנאשם

גזר דין

רקע: השתלשלות העניינים בהליך, כתב-האישום המתוקן והסדר הטיעון בין הצדדים

1. כתב-האישום המקורי בפרשה הוגש בשנת 2010 כנגד הנאשם וכנגד תשעה נאשמים נוספים שהועמדו לדין יחדיו. מלכתחילה, כלל כתב-האישום המקורי עשרה אישומים. לכל אחד מעשרת הנאשמים יוחסה במסגרת אישום נפרד, עבירה של מתן שוחד לעמרם קבילו (להלן: קבילו) בעת ששימש כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש (ת"פ 10-06-39606). אותה עת, המותב שדן בהליך היה כב' השופט לי-רן. ביום 12.12.2011, נתן כב' השופט לי-רן החלטה בדבר הפרדת המשפט, והורה למאשימה להגיש כתבי-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מעשרת הנאשמים. המאשימה הגישה את כתבי-האישום הנפרדים רק בחלוף כשנה וחצי לאחר מכן (בסוף אפריל 2013). ההליך שבכותרת הנוגע לנאשם שלפניי, נפתח במזכירות בית-משפט זה באמצע יוני 2013 ואז הועבר לטיפול.

2. בתחילה, הנאשם כפר באשמה והתיק נקבע לשמיעת הוכחות. טרם ישיבת ההוכחות, הודיעו הצדדים כי הגיעו להסדר-טיעון שהוצג לפניי ביום 9.6.2015. במסגרת הסדר-הטיעון, כתב-האישום תוקן והנאשם הורשע לפי הודאתו ב-11 עבירות של מתן שוחד לפי סעיף 291 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין או החוק).

בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן בהן הודה הנאשם, מאז שנת 1995 שימש קבילו כראש ענף תעסוקה במינהל האזרחי באיו"ש. במסגרת תפקידו, הנפיק קבילו אישורי עבודה לתושבים פלסטינים בתוך יישובים ישראליים. הנאשם שלפניי עבד כקבלן עבודות חקלאיות, ובמסגרת זו העסיק פועלים. הנאשם נהג להגיע למשרדו של קבילו לצורך קבלת אישורי עבודה עבור פועליו, שלא הייתה מניעה כי יקבלם. החל משנת 2007, ב-11 הזדמנויות שונות, מדי כל שלושה שבועות, נפגשו הנאשם וקבילו בצומת הגבעה הצרפתית ובגוש עציון. באותם המועדים, קבילו מסר לנאשם את אישורי העבודה לפועליו, מכיוון שהנאשם לא הגיע למינהל האזרחי בשעות קבלת הקהל. הנאשם נתן לקבילו כעשרה

קילו פירות וירקות בכל פעם, וקבילו לקח את הפירות והירקות. בכתב-האישום המתוקן צוין כי בעשותו כן, סבר הנאשם כי קבילו נמצא במצוקה כלכלית. הנאשם הודה כי במעשיו אלה, נתן שוחד לעובד ציבור ב- 11 הזדמנויות שונות, בעד פעולה הקשורה לתפקידו.

3. כאמור, בכל אלה הודה הנאשם ובגין כך הורשע ב- 11 עבירות של מתן שוחד. במסגרת הסדר הטיעון, הסכימו הצדדים כי המאשימה תגביל עצמה בטיעוניה לעונש של 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי ממש ומאסר על-תנאי, ואילו בא-כוח הנאשם יהיה חופשי בטיעונו. בנוסף, הצדדים הסכימו כי הנאשם יישלח להכנתו של תסקיר שירות מבחן, לאחריו יוכל הסנגור לטעון לביטול ההרשעה, ואילו המאשימה תעמוד על הותרת ההרשעה על כנה.

השתלשלות העניינים לאחר הכרעת-הדין

4. בהתאם להסדר-הטיעון בין הצדדים, נשלח הנאשם להכנתו של תסקיר שירות מבחן, וזה הוגש לעיוני. בישיבה שהתקיימה לפני ביום 7.1.2016 הוגשו הראיות לעונש. באותה ישיבה, הודיעה באת-כוח המאשימה כי בשל שגגה, סוגית הקלון לא עלתה בהידברות בין הצדדים, וכי המאשימה מבקשת שהות כדי לבחון את השאלה האם בית-המשפט נדרש להכריע בסוגית הקלון, בשים לב לכך שהנאשם היה צפוי לכהן במסגרת הסכם רוטציה כחבר במועצה המקומית של כפר ברא. הסנגור ביקש אף הוא שהות כדי לשקול את הדברים, בשים לב לכך שסוגית הקלון לא עלתה קודם לכן במשא ומתן שהתנהל בין הצדדים ובהצגת הסדר-הטיעון לבית-המשפט. בהתחשב בכך, שמיעת הטיעונים לעונש נדחתה, וכל אחד מהצדדים הגיש לעיוני טיעונים כתובים בסוגית הקלון. בסופה של דרך, ביום 6.4.2016 הודיע הסנגור בכתב כי הנאשם מצהיר שלא יחזור לתפקידו כחבר המועצה המקומית כפר ברא בקדנציה הנוכחית. בפרוטוקול הדיון מיום 19.4.2016 הובהר כי שמו של הנאשם הוסר מרשימת המועמדים למועצה המקומית האמורה. בהתחשב בכך, הסכימה המאשימה כי: "מרגע שהנאשם לא יכהן בקדנציה הקרובה, אין את דרישת הקונקרטיזציה המחייבת לדון בעניין הקלון" (פרוטוקול דיון מיום 19.4.2016, עמ' 18, ש' 9-8). לפיכך, בהסכמת שני הצדדים, התייתר הצורך לדון ולהכריע בסוגיה האמורה. זאת ועוד; בהודעתו הכתובה מיום 6.4.2016, הודיע הסנגור כי לאחר שמיעת הערות בית-המשפט, ההגנה אינה רואה לעתור לביטול ההרשעה. לפיכך, ההרשעה נותרה בעינה. על רקע כל אלה, בישיבה שהתקיימה לפני ביום 19.4.2016 נשמעו טיעוני הצדדים לעונש, ולאחריהם נשלח הנאשם להכנתה של חוות-דעת הממונה על עבודות השירות.

להלן אעמוד על פרטיו של תסקיר שירות המבחן שהוגש בעניינו של הנאשם; על חוות-דעת הממונה על עבודות השירות; וכן על הראיות בכתב והעדויות שנשמעו לעונש. לאחר כל אלה, אפנה למלאכת גזירת הדין.

תסקיר שירות המבחן וחוות-דעת ממונה

5. מהתסקיר עולה כי הנאשם בן 51, נשוי ואב לששה ילדים, נעדר עבר פלילי. בשנת 1990 הקים הנאשם חברה לריסוסים ולעבודות חקלאיות. בשנת 2013 העביר הנאשם את החברה על-שם אחד מבניו, אולם הוא מנהל את העסק ומשגיח עליו. במשך כ- 20 שנים שימש הנאשם כחבר במועצה המקומית של כפר ברא. בנוסף, הנאשם משמש כחבר בוועדת הסולחה בכפר מגוריו, שהוא תפקיד הכרוך בהכרה חברתית משמעותית.

בכל הנוגע לעבירות נשוא תיק זה - הנאשם נטל עליהן אחריות והביע בגינן חרטה. הנאשם סיפר לשירות המבחן כי בתקופה הרלוונטית הוא היה עסוק בעבודתו, והתקשה להגיע בזמן למנהל האזרחי באיו"ש כדי לקחת את אישורי העבודה עבור הפועלים הפלסטינים שהעסיק. לפיכך, הוא היה מתאם עם ראש הענף (קבילו) כדי לקבל את האישורים להם היה זכאי לפי חוק. הנאשם טען כי לא התכוון לתת לקבילו שוחד ולא היה ער להשלכות מעשיועת נתן לקבילו את הפירות והירקות. הנאשם הוסיף והבהיר לשירות המבחן כי עונש של עבודות שירות יקשה עליו לנהל את העסק המשפחתי ולהשגיח עליו.

שירות המבחן התרשם כי מדובר באדם אשר ככלל מתפקד באורח תקין ונורמטיבי, וכי הוא פעל ללא מחשבה מעמיקה על משמעות מעשיו. עוד צוין כי אין לנאשם הרשעות נוספות, הוא נוטל אחריות על העבירות, מבטא עמדות פרו-חברתיות, וכיום מבין לעומק את חומרת מעשיו. להערכת שירות המבחן, ההליך המשפטי חידד עבור הנאשם את חומרת המעשים, ומהווה גורם מרתיע ומפחית סיכון להישנותה של התנהגות דומה בעתיד. בהתחשב בכל אלה, ועל-מנת שלא לפגוע בעסקו של הנאשם, המליץ שירות המבחן על הטלת צו של"צ בהיקף של 300 שעות, וכן המליץ לשקול בחיוב את ביטול ההרשעה.

6. מחוות-דעת הממונה על עבודות השירות עולה כי הנאשם כשיר לביצוען.

הראיות לעונש

7. המאשימה לא הגישה ראיות לעונש מטעמה, והודיעה כי הנאשם נעדר עבר פלילי.

8. ההגנה הגישה לעיוני המלצות בכתב על פעילותו הציבורית הענפה של הנאשם, ועל תרומתו לקהילה בכפר ברא ומחוצה לה (ע/ 1 - ע/ 2). כמו כן, הוגשו לעיוני אישורים רפואיים על מצבו הבריאותי של הנאשם החולה בסוכרת, וכן אישורים על מצבו הרפואי של אבי הנאשם ועל מצבה הרפואי-נפשי של בתו. מהאישורים עולה כי הן האב והן הבת תלויים בנאשם, המטפל בהם במסירות (ע/ 3 - ע/ 4).

בנוסף, נשמעה לפניי עדות אופי של ראש מועצת כפר ברא, מר עאסי מחמוד. מר מחמוד העיד כי לנאשם אישיות יוצאת-דופן, בהיותו תורם ופעיל בעשייה הציבורית ובמועצת כפר ברא, והכל בהתנדבות מלאה. בין היתר, עמד מר מחמוד על תרומתו של הנאשם לדו-קיום ערבי-יהודי, על תרומתו של הנאשם להשכנת שלום בתוך קהילת כפר ברא כחבר בוועדת הסולחה, ועל חשיבות המשך פועלו במישור הציבורי.

טיעוני הצדדים לעונש

9. כאמור, ההגנה הודיעה כי אינה עותרת לביטול ההרשעה, ולפיכך טיעוני הצדדים לפניי התמקדו במישור העונשי.

10. באת-כוח המאשימה, עו"ד נועה עזרא, הפנתה לעיקרי הטענות שהשמיעה בתיקים קודמים שנדונו בפרשה זו, בנוגע לערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה ממעשי העבירות, בנוגע לענישה הנוהגת (הן בכלל והן בתיקים אחרים שנדונו בפרשה), וכן בנוגע לחלוק הזמן. עוד עמדה באת-כוח המאשימה על נסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן, וטענה כי המקרה הנוכחי מצוי ברף חומרה גבוה מבחינת מספר העבירות ומבחינת נסיבות ביצוען, וזאת ביחס למקרים אחרים שנדונו בפרשה בכללותה. בהתחשב בכל אלה ובהתחשב בגזרי-דין אחרים שניתנו בפרשה, טענה באת-כוח המאשימה כי מתחם העונש ההולם נע מעבודות שירות ועד 12 חודשי מאסר בפועל, וכן קנס בשיעור של מספר אלפי ₪ המאוזן כנגד משך המאסר. בהתחשב בהסדר הטיעון שנערך בין הצדדים, עתרה באת-כוח המאשימה להטיל על הנאשם 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, וכן מאסר על תנאי.

11. מנגד, בא-כוח הנאשם, עו"ד ערן צלניקר, עמד על מכלול השיקולים לקולא בנוגע לנסיבות ביצוע העבירות. בין היתר, נטען כי מדובר בפירות וירקות בשווי כספי נמוך, שהנאשם נתן לקבילו ללא תכנון, אלא מתוך רגש של חמלה כאשר סבר כי קבילו מצוי במצוקה כלכלית. לפי הטענה, בנסיבות אלה מתקיימת קירבה לסייג של זוטי-דברים. לגישת הסנגור, בנסיבות המקרה דנן, מתחם הענישה ההולמת מתחיל במאסר על-תנאי ומסתיים בעבודות שירות. בנוסף, עמד הסנגור על מכלול הנסיבות לקולא שאינן קשורות לביצוע העבירות, ובהן: החרטה ונטילת אחריות; העדר עבר פלילי; חלוק הזמן הניכר מעת ביצוע העבירות; הרקע האישי והמשפחתי של הנאשם; תרומתו הציבורית והחברתית של הנאשם; הראיות לעונש, לרבות עדות האופי שנשמעה בעניינו של הנאשם; מצבו הרפואי של הנאשם כחולה סוכרת; היותו של הנאשם מטפל במסירות באביו ובבתו עקב מחלותיהם; ויתורו של הנאשם על חברותו במועצה המקומית של כפר ברא בקדנציה הנוכחית; התסקיר החיובי; וכן הפגיעה האפשרית בעסקו של הנאשם, בפרנסתו ובמשפחתו, אם יוטל עליו עונש מאסר בפועל, ולו בעבודות שירות. עוד עמד הסנגור על מקרים אחרים בפסיקה בהם נדונו מעשים חמורים משל הנאשם, ולמרות זאת נטען כי רמת הענישה בהם הייתה מקלה מזו לה טוענת המאשימה. בהתחשב בכל אלה, עתר הסנגור להטיל על מרשו צו של"צ כפי שהמליץ שירות המבחן, ולאזנו עם קנס כספי.

12. הנאשם עצמו נשא דברים וציין כי נתן לקבילו את הפירות והירקות מתוך רחמים, וכי לא שיער בנפשו כי הדבר יסתיים בהרשעה בפלילים. הנאשם עמד על תרומתו הציבורית והחברתית, וכן ציין כי עונש של עבודות שירות עלול לפגוע בניהול העסק שלו בו מועסקים עובדים רבים. הנאשם ביקש מבית-המשפט להקל בעונשו.

מתחם הענישה ההולמת

13. שני הצדדים סברו כי 11 העבירות של מתן שוחד בהן הורשע הנאשם, מהוות אירוע אחד לצורך קביעתו של מתחם עונש הולם. דעתי כדעתם, בשים לב למהות המעשים ולזיקה ביניהם. בהתאם לסעיף 40ג(א) לחוק העונשין, יש לקבוע את מתחם העונש ההולם בהתאם לעקרון ההלימה, תוך התחשבות בערכים החברתיים שנפגעו, במידת הפגיעה בהם, בנסיבות הקשורות בביצוע העבירות ובמדיניות הענישה הנהוגה.

בגזרי-דין קודמים שנתתי בפרשה בעניינם של נאשמים אחרים שהורשעו בעבירה של מתן שוחד לקבילו, עמדתי על הפגיעה בערכים המוגנים ועל מדיניות הענישה הנוהגת, תוך התייחסות לנסיבות ביצוע העבירה בכל מקרה לגופו, ותוך קביעתו של מתחם העונש ההולם. למען נוחות הקורא, אשוב על עיקרי הדברים.

14. בכל הנוגע לפגיעה בערכים החברתיים המוגנים - רבות נכתב בפסיקת בתי-המשפט על חומרתן של עבירות השוחד לסוגיהן, ובכלל זה העבירה של מתן שוחד. מדובר בעבירות החותרות תחת סדרי חברה ושלטון תקינים, ופוגעות בשלטון החוק, בטוהר המידות ובתקינות פעולתן של השירות הציבורי. עבירות אלה מובילות לפגיעה באמון הציבור בעובדי הציבור, ועלולות להוביל בכך לפגיעה בחוסנה של החברה בישראל. הנפגע העיקרי מעבירות השוחד הוא, אפוא, הציבור בכללותו. נוכח חומרתן של עבירות השוחד, ראה המחוקק בשנת 2010 להחמיר את העונש המרבי הקבוע בחוק בגין עבירות אלה במסגרת תיקון 103 לחוק העונשין (אף כי המחוקק הבחין בקביעת העונש המרבי בין מקבל השוחד לבין נותן השוחד). גם בתי-המשפט עמדו לא אחת על השחתת המידות הגלומה בעבירות השוחד, ועל הצורך בהשתתפות ענישה משמעותית ומרתיעה בגין.

15. בכל הנוגע לנסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן - על-אף שכל עבירת שוחד נושאת עימה חומרה טבועה, חובה לבחון את נסיבות העבירה וביצועה בכל מקרה לגופו. בלא להתיימר למצות את מלוא הנתונים הצריכים בדיקה בהקשר זה, אומר כי יש לבחון האם מדובר במקבל שוחד, במתווך לשוחד או בנותן שוחד. בנוסף, מן הראוי לבחון את תפקידו של עובד הציבור וכן את תפקידם או פועלם של הנותן או המתווך לשוחד; מי הגורם שיזם את ביצוע עבירת השוחד; אופי הפעולה שבגינה ניתן השוחד; היקף השוחד ומספר הפעמים בהן הוא ניתן; טיב טובת-ההנאה שניתנה במסגרת השוחד וערכה; משך התקופה בה ניתן השוחד; וכן השאלה האם ניתנה תמורה בעד השוחד והאם הייתה סטייה מן השורה.

בחינת נסיבות ביצוע העבירות במקרה דנן מלמדת כי הנאשם נתן לעובד ציבור (ראש ענף תעסוקה במנהל האזרחי באיו"ש), כעשרה קילוגרמים של פירות וירקות מדי כשלושה שבועות, במשך 11 פעמים. המתת ניתן לעובד הציבור (קבילו) מחוץ למקום עבודתו, בלא שעובד הציבור שילם לנאשם תמורתו. אוסיף כי בנסיבות המקרה שלפניי ניתן להצביע על יחס מועדף שהנאשם קיבל מעובד הציבור לו נתן את המתת, שכן באותם מפגשים בין השניים בצומת הגבעה הצרפתית ובגוש עציון, קבילו מסר לידי הנאשם אישורי עבודה עבור פועליו הפלסטיניים, ובכך חסך לנאשם את הצורך להגיע למנהל האזרחי ולקבל את האישורים שם במסגרת שעות קבלת הקהל. יוער כי כמות העבירות (11) וכן קיומו של יחס מועדף, מהווים נסיבות לחומרה המיוחדות את המקרה שלפניי ביחס למרבית המקרים האחרים שנדונו בפרשה בכללותה. מעשים אלה נושאים עמם כיעור שאין להתייחס אליו בקלות-ראש או בסלחנות, בשים לב לאופי המשחית של מתן שוחד לעובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו. כך בוודאי כאשר מדובר בדפוס פעולה שחזר על עצמו, תוך קבלת יחס מועדף.

בהתייחס לטענת הסנגור בדבר קירבה לסייג לאחריות פלילית של זוטי-דברים, אומר כי דין הטענה להידחות. לשיטתי, מתן שוחד לעובד ציבור שמהותו פירות וירקות בכמות גדולה פעם אחר פעם, ב- 11 מקרים, בלא שעובד הציבור משלם עבורם ותוך קבלת יחס מועדף, אינם יכולים להיחשב מעשה "קל ערך" כנדרש בהגדרת הסייג של "זוטי-דברים" לפי סעיף 34 לחוק העונשין, ואף לא מעשה הקרוב לכך. זאת, נוכח טיב המעשים, נסיבותיהם והשלכותיהם הרחבות; וכן נוכח האינטרס הציבורי המונח בבסיסן של כל עבירות השוחד, להגן על מידותיו של השירות הציבורי ועל אמון הציבור בתקינות פעולות המינהל והמערכות הציבוריות.

לצד החומרה הגלומה במעשיו של הנאשם, ניתן להצביע גם על מספר שיקולים לקולא במסגרת בחינת נסיבות ביצוע העבירות:

ראשית, אין מדובר במתת באמצעות כסף מזומן. כמו כן, שווי המתת לעובד הציבור (קבילו) לא היה גבוה (כך במיוחד, בשים לב לעובדה שהנאשם עבד כקבלן של עבודות חקלאיות ויש להניח כי הפירות והירקות לא היו יקרים עבורו, הגם שמדובר בעשרה קילוגרמים בכל פעם). ודוק, בהתאם להלכה הפסוקה, שיעור המתת וערכו אינם משליכים על מישור האחריות הפלילית, אולם הם יכולים להשפיע במישור העונש. ובלשונו של כב' הנשיא גרוניס: "היסוד העובדתי של עבירת השוחד משתכלל בקבלת כסף או טובת הנאה על ידי עובד ציבור בעד פעולה הקשורה בתפקידו, בלא תלות בשווי של המתת. סכום השוחד בו מדובר עשוי להשליך על העונש, אולם אין בו כדי להשפיע על עצם ההרשעה" (ע"פ 4115/08 גולדרינג נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (24.1.2011); ההדגשה אינה במקור-ד.כ.ל).

שנית, בהתאם לעובדות כתב-האישום המתוקן, כאשר הנאשם נתן לקבילו את הפירות והירקות, הוא סבר כי קבילו מצוי במצוקה כלכלית. ודוק, העובדה שהנאשם האמין כי הוא מסייע לקבילו במצוקתו הכלכלית, אינה מאיינת את עצם האחריות הפלילית לעבירה של מתן שוחד, בשים לב לכך שהנאשם הודה כי המתת ניתן לקבילו בהיותו עובד ציבור ובעד פעולה הקשורה בתפקידו. יחד עם זאת, במישור הענישה, ניתן להתחשב בכך שמטרתו של הנאשם היתה כי מתן סיוע במצוקה כלכלית.

שלישית, הנאשם אמנם זכה ליחס מועדף, בדמות קבלת אישורי עבודה מחוץ למקום העבודה ולשעות קבלת הקהל במנהל האזרחי. עם זאת, חשוב להדגיש כי אין מחלוקת לפניי שהנאשם קיבל מקבילו אישורי עבודה שלא הייתה מניעה חוקית שיקבלם, כך שבהקשר זה לא הייתה סטייה מן השורה.

ודוק, אין בנסיבות האמורות לקולא כדי לאיין את האחריות הפלילית, או כדי להקים קירבה לסייג לאחריות פלילית. עם זאת, ניתן להתחשב בהן במסגרת קביעתו של מתחם הענישה ההולמת, לצד הנסיבות לחומרה בביצוע העבירות כמפורט לעיל.

16. אשר למדיניות הענישה הנוהגת - בית-המשפט העליון עמד עוד בשנות השבעים של המאה הקודמת על הצורך במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה בגין עבירות שוחד לסוגיהן, בקובעו כי: "אין להירתע מנקיטת אמצעי ענישה קשים ומורגשים היטב כלפי כל מי שעולה על דרך השוחד - אם כנותן, אם כלוקח ואם כמבקש, ואם כמתווך" (ע"פ 341/73 מדינת ישראל נ' ויטה, פ"ד כז(2) 610, 613 (1973)). העמדה השלטת בפסיקתו של בית-המשפט העליון הנה כי: "הכלל, בכפוף לחריגים, לגבי המקבל, וכך גם לגבי הנותן, הוא שעליהם לרצות את המאסר בין כותלי הכלא. דווקא משום שהמעורבים בעבירות שוחד הם אנשים המכונים נורמטיביים, ובדרך כלל חסרי עבר פלילי, יש להחמיר עימם וזאת למען יראו וייראו. היינו, בעבירות אלה יש ליתן משקל נכבד לשיקול בדבר הרתעה כללית" (דברי השופט (כתוארו אז) גרוניס בע"פ 4115/08 גולדרינג הנ"ל, פסקה 37; עוד ראו: ע"פ 5806/13 מדינת ישראל נ' בן גיאת, פסקה 14 (17.6.2014)). לצד הצורך הברור בהוקעה ובהרתעה, יש לקחת בחשבון כי דבריו האמורים של בית-המשפט העליון לעניין הטלת עונשי מאסר בפועל לריצוי מאחורי סורג ובריח, נאמרו במקרים בהם נסיבות ביצוע עבירות השוחד היו ברף חומרה גבוה יותר ביחס למקרה שלפניי.

17. בהתחשב בעקרון המנחה של ההלימה; בשים לב לפגיעה בערכים המוגנים; בהתחשב במהות המעשים ונסיבות ביצועם לחומרה ולקולא; ובהתחשב במדיניות הענישה הנוהגת המתחשבת בצורך בהרתעה ממשית מפני מעשים מן

הסוג בהם עסקינן; אני סבורה כי מתחם העונש ההולם במקרה דנן נע מעונש מאסר בפועל הניתן לריצוי בדרך של עבודות שירות (לתקופה המקסימאלית הקבועה בחוק או קרוב לכך) ועד 12 חודשי מאסר בפועל (ראו והשוו: ת"פ (תל-אביב-יפו) 650-06-13 מדינת ישראל נ' ברזלאי (30.4.2014); ת"פ (ירושלים) 23897-01-11 מדינת ישראל נ' ורשואר (6.1.2014)). לא התבקשתי, ואף לא מצאתי לנכון, לחרוג ממתחם הענישה ההולמת לחומרה משיקולי הגנה על שלום הציבור. בנוסף, מטעמים שיפורטו להלן, לא מצאתי לחרוג מהמתחם שנקבע לקולא משיקולי שיקום.

גזירת העונש המתאים

18. בהתאם לסעיף 40א לחוק העונשין, לצורך גזירת העונש המתאים יש לשקול את הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה:

19. **לחובת הנאשם**, שקלתי את חומרת העבירה של מתן שוחד, והצורך להרתיע מפניה את היחיד ואת הרבים. יש להעביר מסר עונשי ברור וחד לפיו אין להעלים עין משוחד גם כאשר היקפיו אינם גדולים ושווי המתת אינו גבוה. חלילה לנו מלאפשר לשיטה המכונה בלשון שאינה משפטית "שימון" או "בקשיש", להשתרש בקרבנו ולגרום להשחתת השירות הציבורי. הענישה בגין מעשים מסוג זה ראוי שתהא ממשית, תוך העדפת האינטרס הציבורי של הלימה, גמול והרתעה על-פני שיקולים אישיים, וזאת על-מנת לתרום לעקירת עבירות השוחד מן השורש.

20. **לזכות הנאשם**, שקלתי את הנתונים הבאים:

ראשית, הנאשם הודה בעבירות שיוחסו לו במסגרת כתב-האישום המתוקן ללא ניהול הוכחות וללא שמיעת עדים, ונטל אחריות על מעשיו. מדבריו של הנאשם לפני התרשמתי כי חרטתו כנה (כך התרשם גם שירות המבחן).

שנית, הנאשם חסר עבר פלילי וזו היא לו מעידתו הראשונה והיחידה בפלילים. שירות המבחן התרשם כי ההליך הפלילי היווה גורם מרתיע ממשי עבור הנאשם שהפנים את חומרת מעשיו, וכך התרשמתי אף אני.

שלישית, מהראיות בכתב ומעדות-האופי שנשמעה לפניי (ראו: פסקה 8 לעיל) התרשמתי כי לנאשם הישגים אישיים תוך תרומה חברתית וציבורית משמעותית לקהילה בה הוא חי, וכן מחוצה לה (לכך שהתנהגות חיובית ותרומה לחברה נשקלים במסגרת גזירת העונש המתאים, ראו: סעיף 40א(7) לחוק העונשין). בהקשר זה, אעיר כי הנאשם ויתר על כהונתו במועצה המקומית של כפר ברא בקדנציה הנוכחית, ויש להניח כי ויתור זה לא היה פשוט עבור הנאשם, בשים לב למעמדו החברתי והציבורי של הנאשם בקהילה בה הוא חי, ובשים לב לתרומתו הציבורית והחברתית של הנאשם. את המחיר האמור, גזר הנאשם על עצמו עקב מעשיו. עם זאת, בבוא בית-המשפט לגזור את דינו של הנאשם, לא ניתן להעלים עין מפני המחירים האישיים שהנאשם חווה כתוצאה מביצוע העבירות בהן הורשע (ראו: סעיף 40א(3) לחוק העונשין).

רביעית, עומדות לנגד עיני יתר נסיבותיו האישיות והמשפחתיות של הנאשם, לרבות היותו איש משפחה מסור לאשתו, לילדיו ולנכדיו, חולה בסוכרת, מטפל במסירות באביו ובבתו עקב מחלותיהם, וכן בעל עסק משפחתי המעסיק עובדים רבים התלויים בו לפרנסתם.

לבסוף, אין להתעלם מחלופי הזמן המשמעותי מעת ביצוע העבירות ועד היום (למעלה מתשע שנים). בהקשר זה, יצוין כי מכלול הפרשה בעניינו של קבילו נחקרה בשנת 2009. בשנת 2010 הוגש כתב-האישום המקורי כנגד הנאשם וכנגד נאשמים נוספים. בדצמבר 2011 הורה כב' השופט לירן על הפרדת המשפט, ועל הגשת כתב-אישום נפרדים בנוגע לכל אחד מהנאשמים. אף-על-פי-כן, המאשימה הגישה את כתב-האישום כנגד הנאשם שלפני רק כשנה ומחצה לאחר מכן, בסוף אפריל 2013, וזאת מטעמים הנוצצים במאשימה (ראו: פסקה 1 בדבריי לעיל). הגם שההגנה עצמה עתרה לדחיות דיונים לאחר העברת התיק לטיפול בניסיון להגיע להסדרים מוסכמים עם המאשימה, לא ניתן להתעלם מכך שחלופי הזמן מעת ביצוע העבירות ועד היום רובץ לפחות באופן חלקי לפתחה של המדינה. כל אותן שנים ארוכות, לא נכשל הנאשם בעבירה נוספת. ראוי ליתן לכל אלה משקל במסגרת גזירת העונש (ראו: סעיף 40(א)(9) ו- (10) לחוק העונשין).

21. למען שלמות התמונה, וטרם גזירת הדין, אראה להתייחס בקצרה לעונשים שנגזרו בעניינם של מעורבים אחרים בפרשה, אשר גזרי-דינם היו לנגד עיניהם של באי-כוח הצדדים במועד טיעוניהם לפני והנם גזרי-דין חלוטים. לפרטי העונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה אני רואה להפנות לדבריי בפסקה 21 לגזר-הדין שניתן בת"פ (י-ם) 26589-06-13 מדינת ישראל נ' מילאד (20.9.2015), ולשני גזרי-דין נוספים בפרשה שניתנו לאחר אותו גזר-דין: ת"פ (י-ם) 26498-06-13 מדינת ישראל נ' צליבי (7.9.2015); וכן: ת"פ (י-ם) 26693-06-13 מדינת ישראל נ' אגא (7.1.2016).

באופן כללי, ניתן לומר כי העונשים שהוטלו בפרשה בכללותה נקבעו בכל מקרה לפי נסיבותיו, ולעיתים היו תולדה של הסדרי טיעון סגורים לעונש. על מרבית הנאשמים עד כה הוטלו עונשי מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות בהיקף של 4-6 חודשים. במרבית המקרים הוטל גם קנס כספי בשיעור של מספר אלפי ש"ח. בהתייחס לטענות הסנגור שניסה לאבחן את מרשו מעניינם של אחרים בפרשה, אבהיר כי באף מקרה בפרשה בכללותה לא ניתנו אישורי עבודה שלא היו אמורים להינתן לפי דין, כך שבהיבט זה עניינו של הנאשם אינו שונה מעניינם של אחרים. אוסיף ואומר כי הסנגור טען שבמקרים אחרים ניתנו לקבילו כספים במזומן או מותרות (כגון בגדי מותגים), ואילו במקרה דנן ניתנו לו פירות וירקות שהנם מתת צנוע יותר לפי מהותו. על כך אומר כי בכל המקרים שנדונו בפרשה בכללותה, שוויו הכספי של המתת לקבילו לא היה גבוה (קרי- לא עלה על מספר מאות ₪). מכל מקום, במרבית המקרים האחרים לא ניתן היה להצביע על קבלת יחס מועדף, להבדיל במקרה דנן. זאת ועוד; באף מקרה אחר לא דובר בהרשעה ב- 11 עבירות של מתן שוחד (מרבית המקרים האחרים בפרשה עסקו בעבירה אחת עד שלוש עבירות של מתן שוחד לקבילו). אף האמונה של הנאשם כי קבילו היה שרוי במצוקה כלכלית, אינה מייחדת את המקרה שלפני (כך למשל בעניינו של מר חזיז, הוסכם כי מר חזיז מסר לקבילו בשלוש הזדמנויות שונות 200 ₪ במזומן, מתוך כוונה כי יעשה בכסף שימוש לגמילות חסדים. הדבר לא מנע הטלת עונש של מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות. ראו: ת"פ (י-ם) 26461-06-13 מדינת ישראל נ' חזיז (9.3.2015)).

מסקנות

22. לאחר שקילת מלוא הנתונים, אינני סבורה כי התקיימו אמות-המידה הקבועות בסעיף 40ד לחוק העונשין לצורך חריגה לקולא ממתחם הענישה ההולמת. בהקשר זה, אזכיר כי שירות המבחן עצמו ציין בתסקיר כי לא מתעורר בעניינו של הנאשם צורך בטיפול (סוף עמ' 2 לתסקיר). מעבר לכך; אני סבורה כי השיקולים לחומרה כפי שפורטו לעיל, מצדיקים את העדפת האינטרסים הציבוריים על-פני השיקולים האישיים. אוסיף ואומר כי לא הובאה לפניי ראיה ממשית לכך שעונש של עבודות שירות (כפי שנגזר על נאשמים אחרים בפרשה בכללותה), הוא כשלעצמו יפגע באופן חמור בנאשם או בעסקו המשפחתי, בו יכולים לסייע גם בניו.

ודוק, לא נעלמה מעיניי המלצתו העונשית של שירות המבחן לצו של"צ. הגם שבית-המשפט מייחס משקל מהותי לעמדת שירות המבחן, המדובר בהמלצה בלבד שאינה כובלת את שיקול-הדעת השיפוטי. כך הוא הדבר, שכן בעוד ששירות המבחן שם לנגד עיניו את השיקולים האינדיבידואליים, בית-המשפט מחויב לבחון את התמונה הכוללת בהתחשב במכלול שיקולי הענישה הנוספים הצריכים לעניין, ובהם הלימה, גמול, הרתעה וכן אחדות ושוויון בענישה.

23. באיזון הכולל בין השיקולים לקולא ולחומרה כמפורט בפסקאות 19-20 לעיל; בהתחשב בהסדר הטווח המוסכם בין הצדדים; וכן בשים לב לעונשים שנגזרו על מעורבים אחרים בפרשה בכללותה (ככל שיש בהם כדי להשליך על עניינו של הנאשם שלפניי); אני סבורה כי יש להשית על הנאשם עונש מאסר בפועל לריצוי בדרך של עבודות שירות לתקופה ממשית. נוכח הנסיבות לקולא, אראה להקל במידת-מה מבחינת משך עבודות השירות, כך שלא תושט על הנאשם התקופה המקסימאלית האפשרית בחוק. לצד כל אלה, יכלול עונשו של הנאשם רכיב של קנס כספי בשיעור משמעותי, וכן מאסר מותנה שצופה פני עתיד.

סוף דבר

24. נוכח מכלול הטעמים האמורים, אני גוזרת על הנאשם כדלקמן:

א. חמישה (5) חודשי מאסר בפועל, אותם יוכל הנאשם לרצות בעבודות שירות כפי שקבע הממונה על עבודות השירות בחוות-דעתו.

על הנאשם להתייצב לריצוי עונשו ביום 9.10.2016 עד השעה 10:00 במפקדת מחוז מרכז, יחידת עבודות שירות, רמלה. **תשומת לב הממונה כי מועד ריצוי העונש נדחה לאוקטובר, עקב בקשת הסניגור בראשית הפרוטוקול.**

מובהר כי על הנאשם לעדכן את משרד הממונה בכל שינוי, אם יחול, בכתובת מגוריו. כמו כן, מוזהר הנאשם כי עליו לעמוד בתנאי הפיקוח ובביקורות הפתע, וכי כל הפרה בתנאי עבודות השירות עלולה להביא להפסקה מנהלית ולריצוי העונש במאסר בין כותלי בית הכלא.

ב. מאסר על תנאי של 5 חודשים למשך שלוש שנים מהיום. התנאי הוא שהנאשם לא יבצע עבירה שבה הורשע.

ג. קנס כספי בסך 6,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. לבקשת הנאשם הקנס ישולם עד ליום 1.9.2016.

המזכירות תמציא העתק פרוטוקול זה ליחידת הממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי בתוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ז' תמוז תשע"ו, 13 יולי 2016, בנוכחות הצדדים.